

توصیه‌های مقام معظم رهبری در مورد انتخابات مجلس شورای اسلامی

کد موضوعی: ۲۶۰

شماره مسلسل: ۱۲۲۴۸

اسفندماه ۱۳۹۰

دفتر: مطالعات سیاسی

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۲.....	مقدمه
۵.....	۱. جایگاه و اهمیت انتخابات و مشارکت عمومی
۱۱.....	۲. توصیه‌هایی به مردم
۲۳.....	۳. توصیه‌هایی به نامزدها
۳۰.....	نتیجه‌گیری

توصیه‌های مقام معظم رهبری در مورد انتخابات مجلس شورای اسلامی

چکیده

گزارش حاضر با هدف تبیین دیدگاه‌های رهبر انقلاب از سال ۱۳۶۸ تاکنون، درخصوص انتخابات مجلس و با تأکید بر شرایط حاکم بر انتخابات پیش‌رو، در سه محور اصلی تدوین شده و سعی بر آن بوده است که اکثریت موضوعات مهم مورد نظر ایشان را دربر بگیرد. در بخش اول جایگاه انتخابات در نظام جمهوری اسلامی و دلایل اهمیت آن و همچنین ویژگی‌های انتخابات جاری و مجلس نهم که بیشترین میزان بیانات ایشان را به خود اختصاص داده، مورد بررسی قرار گرفته و سپس تحلیل رهبری درباره رویکرد دشمنان به انتخابات‌های کشور ما مطرح شده است. در محور دوم، که خطاب به مردم است، ضمن تأکید بر حضور حداکثری مردم، معیارهای کاندیدای اصلح که در طول این سال‌ها توسط ایشان مطرح شده، استخراج و به یکی از مهمترین توصیه‌های ایشان که همان رعایت اخلاق اسلامی در انتخابات‌هاست، اشاره شده است و در بخش پایانی نیز توصیه‌های معظم له خطاب به نامزدها در ۷ محور اصلی خلاصه شده است.

مقدمه

با وجود راه‌های گوناگون مشارکت در سیاست، «انتخابات» جایگاه ویژه‌ای در دنیای امروز دارد. اهمیت مشارکت انتخاباتی سبب شده است که محور مشارکت غالباً بر مشارکت انتخاباتی بچرخد، به‌گونه‌ای که می‌توان گفت زندگی سیاسی شهروندان در دنیای کنونی تقریباً در انتخابات خلاصه شود، زیرا انتخابات به‌مثابه عرصه رقابت گروه‌ها، اندیشه‌ها، طرح‌ها و دیدگاه‌ها و کامل‌ترین و پیشرفته‌ترین ابزار دخالت اراده شهروندان در اداره امور سیاسی و اجتماعی است.

علاوه‌بر این انتخابات در ایران ویژگی‌های خاص و منحصر به‌فردی داشته و معنایی بیش از انتخاب شدن و انتخاب کردن دارد. انتخابات و مراجعه به آرای عمومی به‌عنوان یکی از مهمترین ویژگی‌های نظام جمهوری اسلامی همواره از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی مطرح بوده است و نظام جمهوری اسلامی توانسته است با استفاده از آن، الگوی حکومتی جدیدی را به دنیا به نام «مردم‌سالاری دینی» عرضه کند. برخلاف بسیاری از انقلاب‌های مشهور قرون جدید که مبتنی بر منافع طبقاتی شکل گرفته و یا توسط بخش خاصی از جامعه هدایت و حمایت شده‌اند و اهداف خاص قشری، طبقاتی، فرقه‌ای را هدف قرار داده‌اند؛ انقلاب ایران با حضور همه‌جانبه اقشار مختلف مردم به‌وجود آمد و این اولین نشانه مردم‌سالار بودن انقلاب اسلامی است. به همین سبب انقلاب اسلامی را می‌توان بزرگ‌ترین انقلاب مردمی عصر حاضر نامید.

پیام انتخابات در ایران علاوه‌بر مشارکت سیاسی مردم، کارآمدی الگوی

مردم‌سالاری دینی است که قدرت نرم نظام را در بسیج سرمایه اجتماعی به نمایش می‌گذارد و بر کاهش تهدیدات خارجی مؤثر است. توطئه‌ها و دشمنی‌های غرب در پرتو برگزاری انتخابات خنثی می‌شوند. به همین علت تلاش می‌کنند که از انتخابات به‌عنوان یک فرصت کلیدی برای ضربه زدن استفاده کنند.

اهمیت و جایگاه محوری انتخابات در نظام مردم‌سالاری دینی سبب شده است که همواره مورد تأکید حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبری قرار بگیرد و در مناسبت‌های مختلف درباره آن مطالب و توصیه‌هایی را مطرح کنند.

به‌طور قطع همیشه انتخابات‌های کشور پس از پیروزی انقلاب اسلامی دارای اهمیت بوده است، اما همواره برخی شرایط داخلی و خارجی موجب شده است که بعضی از انتخابات‌ها اهمیت و حساسیت بیشتری پیدا کنند؛ یکی از این موارد انتخابات مجلس نهم است که بنابر تحلیل‌های ناظران داخلی و خارجی از شرایط ویژه‌ای برخوردار بوده و با توجه به شرایط بین‌المللی و منطقه‌ای، وضعیت و صاف‌بندی جریان‌ها و گروه‌های سیاسی داخلی می‌توان موقعیت آن را از جهاتی متفاوت با برخی انتخابات‌های پیشین دانست.

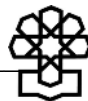
این انتخابات در شرایطی برگزار می‌شود که جمهوری اسلامی ایران با پیمودن مسیر مقاومت و پایداری در برابر فشارهای نظام سلطه، به قدرت برتر منطقه استراتژیک خاورمیانه تبدیل شده است و در چنین شرایطی توانسته است، اقتدار و ثبات خود را به اثبات برساند که یک نمونه آن موفقیت در مهار فتنه سال ۱۳۸۸ است. از طرف دیگر، شکست‌ها و ناکامی‌های آمریکا و متحدین او در منطقه خاورمیانه، آنها

را نسبت به تحولات سیاسی منطقه و جهان در آینده نگران ساخته است. تحولات اخیر و بیداری اسلامی در منطقه با الهام از انقلاب اسلامی در حال به ثمر رسیدن است. این تحولات به‌زعم بسیاری از صاحب‌نظران روز به روز بر عمق استراتژیک ایران در منطقه و جهان افزوده است و سیاست‌های یکجانبه‌گرایی متکی بر قدرت نظامی آمریکا را در منطقه با شکست مواجه ساخته است.

در چنین شرایطی، فشارهای خارجی بر ایران هر روز افزایش بیشتری پیدا می‌کند و آنها به‌دنبال این هستند که نشان دهند حاکمیت کشور ما دارای پایگاه اجتماعی نیست و این را می‌خواهند از طریق کاهش مشارکت مردم نشان دهند. بنابراین مشارکت برای کل حاکمیت و کل کشور اهمیت بسیار زیادی در حوزه تعاملات خارجی دارد.^۱ بر همین اساس می‌توان گفت، نتایج انتخابات نهم مجلس شورای اسلامی برای پیشبرد آرمان‌ها و اهداف انقلاب و همچنین استمرار حرکت بیداری اسلامی، پایداری و ایستادگی در برابر زیاده‌خواهی و فشارهای غرب در موضوعاتی چون مسئله هسته‌ای و دفاع از حقوق ملت مسلمان می‌تواند متفاوت باشد.

این گزارش به‌گرددآوری و تبیین بیانات مقام معظم رهبری از سال ۱۳۶۸ تاکنون در سه محور اصلی جایگاه و اهمیت انتخابات و مشارکت عمومی، توصیه‌هایی به مردم و توصیه‌هایی به نامزدها پرداخته است و در آن سعی شده است که اکثریت موضوعات مهم مورد نظر ایشان درخصوص انتخابات را دربر بگیرد. ترتیب ارائه مطالب برحسب میزان کمی تأکید ایشان بر این موضوعات بوده است.

۱. جام‌جم آنلاین، گفتگو با امیر محبیان.

۱. جایگاه و اهمیت انتخابات و مشارکت عمومی

۱-۱. ابعاد اهمیت انتخابات

انتخابات در کشور ما پس از پیروزی انقلاب اسلامی همواره مورد توجه داخلی و خارجی بوده است و مقام معظم رهبری بارها این پدیده را مورد تأکید قرار داده و ابعاد اهمیت آن را تشریح کرده‌اند. از نظر ایشان انتخابات هم برای مردم ایران و هم دوستان جمهوری اسلامی و هم دشمنان آن دارای اهمیت است و هم در صحنه خارجی و هم در صحنه داخلی و هم برای پیشرفت کشور، یکی از مهمترین و اساسی‌ترین رویدادها به‌شمار می‌رود. ایشان تعبیر مختلفی را در این رابطه به‌کار برده‌اند؛ رهبر انقلاب:

اولاً شرکت در انتخابات را نشانه حیات یک ملت می‌دانند؛ زیرا نشانه زنده بودن فعالیت و پیشرفت در میدان‌های مختلف است و در انتخابات هم وقتی یک ملت دست به انتخاب می‌زند، به معنای زنده بودن آن ملت است. در مقابل، ملتی قرار دارد که دیگران برای آن تصمیم می‌گیرند؛ چنین ملتی علامت حیات در او ضعیف است و نمی‌توان او را یک ملت زنده به حساب آورد.^۱

ثانیاً ایشان انتخابات را به منزله دادن آزادی و حق تعیین سرنوشت به مردم معرفی کرده و انتخابات را در نظام جمهوری اسلامی مظهر حضور مردم و مردم‌سالاری دینی می‌دانند؛ همان مدل حکومتی که انقلاب اسلامی به دنیا عرضه کرد و با حکومت‌های موجود در دنیا و حکومت‌های منسوب به اسلام در گذشته متفاوت

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار اқشار مختلف مردم، ۱۳۸۵/۰۹/۲۲.

است؛ انتخابات در نگاه ایشان، نماد حرکت اسلامی در کشور است و امام خمینی (ره)، حکومت اسلامی به روش انتخاباتی را به ما یاد داد. در حالی که حکومت اسلامی در اذهان عمومی به شکل خلافت‌های موروثی به یادگار مانده بود؛ امام، حکومت اسلامی به روش انتخابات مردم و حضور مردم و تعیین منتخب مردم را - که لب اسلام است - بار دیگر برای مردم ما معنا کرد و در جامعه ما تحقق بخشید.^۱

همچنین رهبر انقلاب تأکید دارند که در نظام جمهوری اسلامی، انتخابات یک امر واقعی است و یک امر شکلی و صوری نیست که چون دیگران به نام دموکراسی انتخابات دارند، ما هم انتخابات داشته باشیم. یکی از بزرگ‌ترین افتخارات انقلاب ما، مردمی بودن و مردمی ماندن است. در دنیا، بسیاری از دولت‌هایی که به وسیله انقلاب‌ها یا کودتاها یا به طرق گوناگون دیگر روی کار می‌آیند، نمی‌توانند حمایت مردمی را برای خودشان حفظ کنند. جمهوری اسلامی، در اولین سال پیروزی انقلاب - سال ۱۳۵۸ - پنج انتخابات برگزار کرد و تا امروز هم مرتب ادامه داشته است.^۲

ایشان میزان تأثیرگذاری مردم در عرصه سیاسی کشور را با دوران‌های گذشته مورد مقایسه قرار می‌دهند و یادآوری می‌کنند که ملت ما در طول تاریخ چند قرنی خود یک عنصر بی‌تأثیر در نظام مدیریت کشور بود، چراکه خاصیت حکومت استبدادی و حکومت پادشاهی این است. از وقتی که رژیم پهلوی بر سر کار آمد، انتخابات به معنای یک حرکت نمایشی محض تلقی شد و مردم نقشی نداشتند. انقلاب اسلامی ورق را به کلی برگرداند؛ مردم نقش پیدا کردند؛ در همه این مراحل حساس،

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در مراسم شانزدهمین سالگرد ارتحال امام خمینی (ره)، ۱۳۸۴/۴/۱۴.

۲. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با نمایندگان مجلس شورای اسلامی، ۱۳۷۶/۴/۷.

نظر مردم تعیین‌کننده شد.^۱ ملت ایران این فرصت گزینش را تا قبل از انقلاب اسلامی در هیچ دوره‌ای نداشت؛ انقلاب اسلامی است که این فرصت را در اختیار ملت ایران گذاشته است. قبل از انقلاب اسلامی، ملت ایران تماشا می‌کردند تا کسی سر کار بیاید و هرچه می‌خواهد، تصمیم بگیرد. یک روز روس‌ها، یک روز انگلیسی‌ها، یک روز آمریکایی‌ها. در این قضایا، ملت ایران تماشاچی ماجرا و بی‌اختیار محض بود.^۲

ثالثاً برگزاری انتخابات در کشور را عامل حفظ انقلاب و اقتدار ملی، ابهت

بین‌المللی و رشد و سربلندی ملت توصیف می‌کنند و حضور مردمی را باعث آسیب‌ناپذیر شدن انقلاب می‌دانند؛ از دیدگاه ایشان، همین روحیه ایمان و حضور در صحنه‌های اساسی و حیاتی کشور است که کشور و انقلاب و اسلام و عزت و شرف و آبروی کشور را در دنیا حفظ کرده است.^۳ هر انتخاباتی که پُرشور شود، کشور را بیمه می‌کند.^۴ این حضور، مثل سنگری برای کشور ما محسوب شده است؛ اگر در کشور ما انتخابات و مردم‌سالاری و حضور مردمی نمی‌بود، این انقلاب یک سال هم دوام نمی‌آورد.^۵ از نظر مردم دنیا و تحلیلگران و سیاست‌گذاران عالم، آن نظامی مستحکم است که تعداد بیشتری از مردمش در هنگام انتخابات پای صندوق‌ها بیایند و رأی بدهند. این نشانه استحکام یک نظام است.^۶

۱. بیانات در دیدار جمعی از معلمان، پرستاران و کارگران، ۱۳۸۸/۲/۹.

۲. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار خانواده‌های شهدا، ۱۳۸۴/۳/۳.

۳. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار اعضای ستاد نظارت بر انتخابات سراسر کشور، ۱۳۷۱/۲/۲۳.

۴. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار جمعی از جهادگران جهاد سازندگی، ۱۳۷۷/۷/۱۵.

۵. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۸۲/۱۱/۱۵.

۶. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار کارگزاران حج، ۱۳۷۸/۱۱/۲۶.

رابعاً ایشان از دیگر آثار مشارکت در انتخابات به تقویت جایگاه و کارکرد

مجلس اشاره و خاطر نشان می‌کند که مجلس مرکز قانونگذاری است. قانون یعنی جاده‌ای که باز می‌شود تا مسئولان اجرایی از آن جاده حرکت کنند و با تلاش خود گوشه و کنار و زوایای کشور را آباد و اصلاح کنند. این کار به عهده قانون است و قانون را هم نماینده شما در مجلس وضع می‌کند؛ علاوه بر این، طبق قانون اساسی ما، مجلس ناظر بر دولت است. اگر دولت در جایی بد و یا کج حرکت کند، مرکزی که می‌تواند جلو فساد و انحراف را بگیرد، مجلس است؛ این مجلس با آرای مردم تشکیل می‌شود. هرچه آرا بیشتر باشد، مجلس قوی‌تر خواهد شد.^۱ رأی مردم به کسی که توفیق پیدا خواهد کرد که منتخب شود، در روحیه و عملکرد و توانایی‌های او و حیثیت جهانی و در قدرت فعالیت او در داخل بسیار تأثیرگذار خواهد بود.^۲

خامساً مقام معظم رهبری یکی دیگر از آثار و برکات انتخابات را تقویت

همبستگی و وحدت ملی معرفی می‌کنند و انتخابات را نقطه اساسی وصل افکار و آرای مردم به بدنه نظام اجرایی می‌دانند. اگر انتخابات با حضور و اراده و آزادی کامل مردم انجام بگیرد، نظام اسلامی می‌تواند مطمئن باشد که در جهت آرزوها و هدف‌های خود در حرکت است.^۳ مشارکت عمومی نشان‌دهنده همبستگی ملی است و همبستگی ملی می‌تواند در مقابل توطئه‌های دشمنان به کشور مصونیت ببخشد.^۴

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۱۳۸۲/۱۱/۲۴.

۲. بیانات مقام معظم رهبری در خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۱۳۷۲/۳/۱۴.

۳. بیانات در دیدار با وزیر و مسئولان وزارت کشور و استانداران، ۱۳۷۰/۹/۲۷.

۴. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در اجتماع بزرگ مردم جیرفت، ۱۳۸۴/۲/۱۷.

۱-۲. موضع دشمنان در رابطه با انتخابات

از موضوعات مهمی که مقام معظم رهبری درباره انتخابات همواره بر آن تأکید داشته‌اند، موضع دشمنان در قبال انتخابات‌های کشور است؛ ایشان درباره اینکه چرا انتخابات ما برای دشمن تا به این اندازه مهم است، معتقدند:

اینکه یک نظام اسلامی می‌تواند مردم‌سالاری را به شکل آشکار و با زبان گویا در مقابل چشم مردم جهان قرار دهد، درست عکس تبلیغات استکباری دنیای لیبرال دمکراسی است، زیرا آنها تبلیغ می‌کنند که مردم‌سالاری منحصر در آنهاست و نمی‌توانند این را تحمل کنند که یک نظام اسلامی و دینی، با ارزش‌های والای ایمانی خود بتواند مردم‌سالاری را این‌طور نهادینه کند.^۱

رهبر انقلاب راهبرد دشمن برای مقابله با انتخابات جمهوری اسلامی را این چنین تبیین می‌کنند که در درجه اول، آنچه برای آنها اهمیت دارد، این است که مردم پای صندوق‌ها حاضر نشوند. اینکه چه کسی انتخاب خواهد شد و چه کسی نخواهد شد؛ برای آنها درجه دوم است.^۲ از نظر ایشان، دشمنان اگر می‌توانستند میلیاردها دلار خرج کنند که موجب شود ملت ایران پای صندوق‌ها نرود، این کار را انجام می‌دادند.^۳ اگر آنها بدانند می‌توانند کاری کنند که پنج میلیون یا سه میلیون یا حتی یک میلیون رأی‌دهنده را کم کنند؛ هرچه داشته باشند خرج می‌کنند که این کار انجام شود.^۴

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در اجتماع بزرگ مردم کرمان، ۱۳۸۴/۲/۱۱.

۲. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار جمعی از جهادگران جهاد سازندگی، ۱۳۷۷/۷/۱۵.

۳. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۷۷/۷/۲۹.

۴. بیانات مقام معظم رهبری در اجتماع مردم مشهد مقدس و زائران حضرت ثامن‌الحجج، ۱۳۷۱/۱/۱۵.

در مرحله دوم، اگر نتوانند از حضور مردم کم کنند، با طرح انواع اتهامات مانند تقلب و تبعیض آمیز بودن انتخابات و مسئله رصلاحیت‌ها فضا را متشنج می‌کنند؛ ایشان با یادآوری اینکه در انتخاباتی هم که رصلاحیت وجود ندارد، باز هم این تبلیغات وجود دارد. می‌فرمایند: «در انتخابات دور دوم شوراها مطلقاً رصلاحیت نبود. همان آدم‌هایی که واقعاً به نظام عقیده‌ای ندارند، آمدند در انتخابات شرکت کردند و به‌خاطر بی‌اعتنایی مردم رأی هم نیاوردند؛ اما باز هم این حرف‌ها را می‌زنند.^۱ لذا اینها هیچ‌وقت دست از بدگویی کردن نسبت به جمهوری اسلامی و هر تشکیلاتی در دنیا که با آن موافق نباشند، برنمی‌دارند. اگر مردم ایران در یک انتخابات پُرشور شرکت کنند، یک‌طور حرف می‌زنند؛ اگر شرکت نکنند، طور دیگر حرف می‌زنند. در انتخابات دوم خرداد سال ۱۳۷۶ که انتخابات پُرشوری شد؛ جمعیت عظیمی شرکت کردند، رادیوهای بیگانه گفتند ملت ایران جمع شدند و رأی در صندوق‌ها ریختند، برای اینکه به جمهوری اسلامی بگویند نه! درحالی که مردم به دعوت رهبری، نظام و مسئولان آمدند و مسئولی را برای جمهوری اسلامی انتخاب کردند. وقتی که شلوغ بود و جمعیت پای صندوق‌ها با درصد بالا شرکت کردند، آن‌طور گفتند؛ در انتخابات شوراها هم که در شهرهای بزرگ، مخصوصاً تهران، شرکت مردم خیلی پایین بود، باز گفتند مردم شرکت نکردند؛ یعنی به جمهوری اسلامی گفتند نه! بنابراین و به‌نظر آنها اگر مردم در انتخابات شرکت کنند، گفته‌اند نه؛ اگر شرکت هم نکنند، گفته‌اند نه! تبلیغات دشمن این‌گونه است. هرچه هم مردم شرکت کنند، تبلیغات دشمن هست».^۲

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار دانشجویان و استادان دانشگاه، ۱۳۸۴/۲/۱۹.

۲. بیانات در دیدار اساتید و دانشجویان قزوین مردم‌سالاری دینی، ۱۳۸۲/۹/۲۶.

۲. توصیه‌هایی به مردم

در میان بیانات رهبر انقلاب که درخصوص انتخابات در کشور ایراد شده، بیشترین مطالب طرح شده ازسوی ایشان خطاب به مردم است و در میان توصیه‌هایی که به مردم شده است، بیشترین فراوانی مربوط به مشارکت در انتخابات است. این اهمیت مردم و حضور آنان را در عرصه‌های اجتماعی و سیاسی نشان می‌دهد. مهمترین توصیه‌های ایشان به مردم را در محورهای زیر می‌توان دسته‌بندی کرد:

۲-۱. حضور حداکثری مهمتر از انتخاب اصلح

اولین و مهمترین توصیه رهبری در رابطه با انتخابات «حضور حداکثری» است که مکرراً در همه انتخابات‌ها یادآوری و تأکید شده است؛ از نظر ایشان اینکه چه کسی انتخاب شود، مسئله اول نیست؛ مسئله دوم است. مسئله اول این است که مردم، همه در انتخابات شرکت کنند.^۱ از دیدگاه ایشان اصل حضور مردم در انتخابات، حتی از انتخاب اصلح هم مهمتر است؛ اگرچه انتخاب اصلح هم بسیار اهمیت دارد.^۲ ایشان درباره اهمیت حضور فرد، فرد مردم در انتخابات می‌فرماید:

«گاهی یک رأی هم مؤثر است؛ هیچ کس نگوید رأی من تنها چه تأثیری دارد.

گاهی یک رأی یا چند رأی، در سرنوشت یک کشور اثر می‌گذارد. شما می‌توانید با رأی دادن خودتان، شخص مؤمن صالح را به مجلس بفرستید. آن کسی که به

۱. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار جمعی از جهادگران جهاد سازندگی، ۱۳۷۷/۷/۱۵.

۲. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در اجتماع بزرگ مردم جیرفت، ۱۳۸۴/۲/۱۷.

مجلس رفت، در هنگامه حساس - آنجایی که رأی یک نماینده می‌تواند سرنوشت کشور یا یک قشر، یا سرنوشت اقتصاد را معین کند - رأی او کارساز خواهد بود»^۱.

۲-۲. تبیین معیارهای کاندیدای اصلح برای مردم

مقام معظم رهبری همواره با تأکید بر اینکه انتخاب برعهده مردم است و هیچ کس نباید در انتخابات مداخله کند، ضمن تأکید بر این نکته که رهبری از شخص خاصی حمایت نمی‌کند و از معیارها حمایت می‌کند^۲ و رهبری هم مانند یکی از آحاد ملت دارای یک رأی است، اما در جایگاه رهبری موظف است که معیارهای کاندیدای اصلح را برای مردم تبیین کند و با اشاره به اینکه کسانی که به‌وسیله شورای نگهبان صلاحیت آنها اعلام می‌شود، از حداقل صلاحیت مورد نیاز برخوردار هستند اما تأکید می‌کنند که در بین این افراد باید افرادی را برگزید که دارای صلاحیت بالاتر هستند. ایشان در این خصوص تأکید می‌کنند که اینجا جایی نیست که بتوانیم به حداقل اکتفا کنیم؛ دنبال حداکثر باشید و بهترین را انتخاب کنید.^۳ ایشان یادآوری می‌کنند که اگر این شروط در نماینده‌ای جمع شد، همان کاری را که شما آرزو و توقع دارید، انجام خواهد داد.^۴

۱. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار کارگزاران حج، ۱۳۷۸/۱۱/۲۶.

۲. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در اجتماع بزرگ مردم کرمان، ۱۳۸۴/۲/۱۱.

۳. بیانات در جمع مردم استان کردستان در میدان آزادی سنندج، ۱۳۸۸/۲/۲۲.

۴. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۱۳۸۲/۱۱/۲۴.

آنچه از مجموع بیانات ایشان در تبیین معیارهای اصلح مورد استفاده قرار می‌گیرد را می‌توان این‌گونه برشمرد:

اول - متدین و متعهد باشد

اولین و مهمترین شرطی که در انتخاب نماینده همواره مورد تأکید رهبر انقلاب است، تدین و تعهد است؛ ایشان ضمن تأکید بر این شرط اساسی درباره دلیل اهمیت آن می‌فرماید:

«انتخاب صالح - در درجه اول - یعنی انتخابِ نماینده متدین. برای نماینده، (شروطی وجود دارد) اما رکن اصلی، تدین است؛ یعنی اعتقاد به اسلام و به اصول و پایه‌های دینی و عامل بودن به اینها. این اساس قضیه است. این تجربه بیست‌ساله ماست. کارآمدی تنها کافی نیست؛ باید متدین هم باشد.^۱ اساس در همه مسئولیت‌ها تدین، امانت و صداقت است. اگر آدم‌های کارآمد امانت و صداقت نداشته باشند، کارآمدی آنها به نفع مردم تمام نخواهد شد.^۲ نماینده‌ای که متدین باشد، شما خاطرتان جمع است که خیانت نخواهد کرد؛ کار خلاف نخواهد کرد؛ حتی کوتاهی و سستی نخواهد کرد. نماینده متدین، هر یک ساعتی را که بخواد غیبت کند و در مجلس نباشد، احساس می‌کند این خلاف شرع است و چون متدین است، این خلاف شرع را انجام نمی‌دهد. نماینده متدین، از تربیون مجلس برای گفتن سخن ناحق، استفاده نمی‌کند. نماینده متدین، مصالح انقلاب و کشور را بر مسائل شخصی یا گروهی مقدم می‌داند.

۱. متن کامل بیانات مقام معظم رهبری در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳/۱۱/۱۳۷۸.

۲. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار اقشار مختلف مردم، ۲۲/۹/۱۳۸۵.

تدین، این خصوصیات و این خواص مهم را دارد.^۱ نماینده متدین است که برای مردم کار می‌کند. نیتش را خدا می‌کند؛ مردم فهمیدند، فهمیدند؛ نفهمیدند، نفهمیدند. آن کس که بخواهد کار نکرده‌ای را به رخ مردم بکشد، متدین نیست. نماینده‌ای که متدین است، برای مردم کار می‌کند، جان می‌کند، نفس می‌زند، در تنظیم قوانین، در حفظ اکثریت مجلس و کمیسیون‌ها و برای حضور در کمیسیون‌ها تلاش می‌کند. این فایده تدین نماینده است؛^۲ ممکن است انسان متدین یک وقت اشتباه هم بکند؛ اما وقتی که فهمید اشتباه کرده، برمی‌گردد. این خیلی ارزش است. اینها مثل آن کسانی نیستند که اگر اشتباه می‌کنند، پا روی لغزشگاه می‌گذارند و به طرف جهنم می‌لغزند؛ وقتی هم فهمیدند، سرحرفشان می‌ایستند که خیر، همین است و تا آن اعماق می‌روند!»،^۳

رهبر انقلاب در پاسخ به کسانی که شرط تخصص را نسبت به تدین در اولویت قرار می‌دهند، اضافه می‌کند که:

«شنیده‌ام بعضی گفته بودند فلانی یا برخی دیگر اینقدر روی تدین تکیه می‌کنند، چه اهمیتی دارد؟ باید آدم‌های متخصص به مجلس راه پیدا کنند. دکترها و مهندس‌ها به مجلس بروند و مملکت را اداره کنند! این اشتباه است. نه اینکه برای مجلس، متخصص لازم نیست. چرا؛ برای مجلس، متخصص لازم است. ولی ما امروز تخصص کم نداریم. عرض من این است که: ای ملت ایران! بین همین مهندس‌ها و دکترها، میان همین متخصص‌ها و کارشناس‌ها، بگردید متدین‌ها را انتخاب کنید!»،

۱. مصاحبه رادیو - تلویزیونی رهبر معظم انقلاب اسلامی، ۱۳۷۱/۲/۱۷.

۲. بیانات مقام معظم رهبری در خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۱۳۷۱/۱/۷.

۳. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار کارگزاران حج، ۱۳۷۸/۱۱/۲۶.

ایشان با انتقاد از کسانی که حتی ظواهر مذهبی را در تبلیغات و شعارهای انتخاباتی رعایت نمی‌کنند، حضور چنین افرادی را در مجلس خطرناک توصیف می‌کنند:

«من در بعضی تبلیغات انتخاباتی، در بعضی جاها مشاهده کردم که فلان نامزد انتخاباتی، حتی اینقدر به خودش زحمت نداده است که عکسی را برای تبلیغات منتشر کند که اقلأ در آن عکس، ظواهر مذهبی را رعایت کرده باشد! خوب؛ چنین مواردی انسان را متنبه به خطر می‌کند. اینکه عده‌ای خیال کنند دیگر وقت این حرف‌ها گذشت و امروز مردم دنبال دین و آخوند و ریش و از این قبیل نیستند، اشتباه است. امروز هم اعتماد مردم به افراد متدین، نمایندگان متدین و علمای دین است. مردم به اینها اعتماد و اطمینان دارند. سزاوار هم هست که به اینها اطمینان داشته باشند، زیرا دین مانع وابستگی می‌شود. وقتی دینداری نبود، وابستگی آسان می‌شود. آیا کسی که در تبلیغات انتخاباتی اش شعارهایی مطرح می‌کند که نه فقط رنگ و بوی دینی و انقلابی ندارد، بلکه ضدمسائل دینی، ملی و انقلابی است، خطرناک نیست که به مجلس برود؟^۱ آن کسی که اسلام را نمی‌پسندد و مقررات اسلامی را قبول نمی‌کند و برای خاطر دل بیگانگان و خوشامد دیگران، به انقلاب و ارزش‌های انقلابی اهانت می‌کند و یا به خاطر ترس از دیگران، به جای اینکه به ملت گرایش نشان دهد، به دشمن گرایش نشان می‌دهد و آن کسی که تقوای لازم را ندارد و اهل معنویات نیست و اهل دنیاست و فقط برای نام و نشان و استفاده شخصی، این مسئولیت را می‌خواهد، او لایق و

۱. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار پرسنل و فرماندهان ارتش، ۱۳۷۵/۱/۲۸.

شایسته این کار نیست».^۱

دوم - کارآمد و باتجربه باشد

رهبر انقلاب با اشاره به این که دینداری شرط لازم است اما کافی نیست، درباره انتخاب نمایندگان توصیه می‌کند که بعضی‌ها متدین هستند، اما از آنها کاری ساخته نیست و نمایندگان باید به‌گونه‌ای باشند که بتوانند وظایفی را که برعهده‌شان قرار دارد، انجام دهند.^۲ ایشان علاوه بر کارآمدی بر تجربه کاری نیز تأکید می‌کنند و تجربه را در کارهای بزرگ بسیار مهم ارزیابی می‌کنند.^۳

سوم - دلسوز مردم و طبقات محروم باشد

از شاخص‌هایی که از دیدگاه رهبری برای نمایندگان مهم است، این است که به فکر محرومان باشد و از زد و بند با صاحبان قدرت و ثروت بپرهیزد؛ چراکه شرط اصلی دلسوزی برای مردم و امدار نشدن برای قدرت و ثروت است:

«دلسوز مردم - به‌خصوص طبقات محروم - باشد و برای آنها کار و فکر کند.

مجلس شورای اسلامی، مجلس مردم است. مجلس خان‌ها نیست؛ مجلس آحاد مردم است.^۴ نامزدهای انتخابات مراقب باشند خود را و امدار ثروتمندان و قدرتمندان و امثال اینها نکنند. اگر کسی و امدار دستگاه‌ها و اشخاص و امدار پول و قدرت شد،

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در خطبه‌های نماز عید فطر، ۱۳۷۴/۱۲/۱.

۲. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۱۳۸۲/۱۱/۲۴.

۳. متن کامل بیانات مقام معظم رهبری در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۷۸/۱۱/۱۳.

۴. بیانات مقام معظم رهبری در خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۱۳۷۱/۱/۷.

دیگر نمی‌تواند برای مردم دلسوزی کند. پس دلسوزی هم یک شرط بزرگ است».^۱

ایشان اضافه می‌کنند که اگر افرادی با این خصوصیات وارد مجلس شوند، نتیجه این می‌شود که قوانین را به نفع طبقات محروم وضع خواهند کرد؛ چراکه قانون مطلوب قانونی است که بتواند از حقوق ضعیف دفاع کند و قانونی که پولداران را پولدارتر کند، قانون مملکت اسلامی نیست. قانون باید بتواند گره‌ها را باز کند و به درد دل قشرهای محروم برسد.^۲

چهارم - شجاع باشد

چهارمین معیار نماینده مطلوب این است که شجاع باشد. رهبر انقلاب در تبیین اهمیت این شرط می‌فرماید:

«این ملت، ملت شجاع و آزاده‌ای است؛ ملتی است که تهدید قدرت‌های متکبر جهانی او را به عقب نمی‌نشانند؛ بنابراین نماینده او هم باید شجاع باشد و نترسد؛ شجاعت در مقابل دشمن، شجاعت در مقابل باطل، شجاعت در پذیرش حرف حق.^۳

باید در مقابل توپ و تشر این و آن - خارجی، داخلی، زورگویان، قدرتمداران - شجاع باشد و دل خود را نبازد. کسی که دل خود را در مقابل توپ و تشر باخت، دستش هم برای امضا می‌لغزد؛ پایش هم برای جلو رفتن می‌لرزد؛ نمی‌شود به او اعتماد کرد.^۴

مرعوب شدن، صفت خیلی بدی است. حالا یک وقت انسان در خانه خودش نشسته

-
۱. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۱۳۸۲/۱۱/۲۴.
 ۲. متن کامل بیانات مقام معظم رهبری در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۷۸/۱۱/۱۳.
 ۳. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۱۳۸۲/۱۱/۲۴.
 ۴. متن کامل بیانات مقام معظم رهبری در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۷۸/۱۱/۱۳.

است و مرعوب می‌شود - این یک نفر آدم است - اما یک وقت انسان در مسند، مسئولیتی نشسته است - در مجلس است، در دولت است - او اگر مرعوب شد، و او ایلاست! مرعوب شدن او، یعنی از دست دادن بسیاری از امکانات این ملت! نماینده نباید مرعوب شود».^۱

ایشان از شهید مدرس به عنوان نمونه یک نماینده شجاع نام می‌برد و یادآوری می‌کنند علت این که امام رضوان الله علیه بارها اسم «مدرس» را می‌آوردند، این است که خصوصیت عمده‌اش این بود که هیچ عامل ارباب و تهدید و تطمیع و فریبگری در او اثر نمی‌کرد و در شرایطی که فضا را بر ضد او متشنج کرده بودند و علیه‌اش شعار می‌دادند، او ایستاد و حرف خودش را زد. این خصوصیت یک نماینده خوب در مجلس است.^۲

پنجم - دارای آگاهی و درک سیاسی باشد

رهبر انقلاب علاوه بر این شروط، برای یک نماینده لازم می‌دانند که دارای فهم و درک سیاسی باشد و علاوه بر مسائل کشور و نیازها و اولویت‌های مردم، مسائل خارجی و توطئه‌های دشمنان را هم بفهمد و در غیر این صورت، ممکن است بدون رعایت اولویت‌ها، مسئله‌ای را مطرح کنند و شعاری بدهند و برای ملت و دولت مشکل درست کنند.^۳ در نتیجه برای یک نماینده لازم است که همواره از آگاهی کافی برخوردار باشد.

۱. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار کارگزاران حج، ۱۳۷۸/۱۱/۲۶.

۲. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار کارگزاران حج، ۱۳۷۸/۱۱/۲۶.

۳. بیانات مقام معظم رهبری در خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۱۳۷۱/۱/۷.

ششم - انقلابی و در خط امام و آرمان‌های ملت باشد

معیار دیگری که مورد تأکید رهبر انقلاب است، برخورداری از روحیه انقلابی و درک درست از آرمان‌های امام و انقلاب اسلامی است و برای نماینده مجلس لازم است که به این حرکت ملت ایران معتقد باشد، کسانی که وقتی قوانینی می‌گذارند و موضعی می‌گیرند و نطقی می‌کنند، همه در این جهت باشد. کسی که بفهمد امام چه می‌گفت، چه می‌خواست و چرا می‌خروشد. وکیل آینده مجلس، باید دنبال راه امام و در خط او باشد؛^۱ رهبر انقلاب در این رابطه یادآور می‌شوند که: «اگر نماینده‌ای بی‌علاقه به انقلاب و کشور و بی‌اعتقاد به قانون اساسی به مجلس راه پیدا کند که مصالح این کشور برایش مهم نباشد؛ دشمنی‌های استکبار جهانی را نفهمد، دلش بخواهد که از استکبار جهانی تملق بگوید و در روزنامه‌ها و مجلات وابسته به صهیونیست‌ها اسمش را درشت بنویسند و بگویند فلانی با سیاست نظام جمهوری اسلامی مخالفت کرد؛ چنین نماینده‌ای مجلس را خراب می‌کند، ملت را خراب می‌کند، کشور را هم خراب می‌کند؛ پس به درد نمی‌خورد.^۲ آن کسانی که با این شعارها به معنای حقیقی کلمه مخالفند، دشمن این شعارهایند؛ اینها نباید در مراکز تصمیم‌گیری واقع بشوند. بین ملتند، باشند. آحاد ملت، هر کسی هر عقیده‌ای داشته باشد، اشکال ندارد؛ اما آن کسی که عقیده‌اش این است که این ماشین باید راه نیافتد، این را نمی‌شود پشت رُل گذاشت. یک آدمی که عقیده‌اش این است که از اینجا باید این اتومبیل حرکت نکند، این

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در خطبه‌های نماز عید فطر، ۱۳۷۴/۱۲/۱.

۲. بیانات مقام معظم رهبری در خطبه‌های نماز جمعه (۱۹ رمضان ۱۴۱۶)، ۱۳۷۴/۱۱/۲۰.

شخص را پشت فرمان خودرو بگذاریم، هیچ وقت این اتومبیل حرکت نخواهد کرد. باید کسی را بگذاریم که معتقد به این حرکت باشد، معتقد به این راه باشد، معتقد به آن هدف باشد، معتقد به توانایی‌های ملی باشد، معتقد به اسلام، معتقد به انقلاب باشد و شاخص‌ها را قبول داشته باشد. این آن نقطه حساس است»^۱.

هفتم - به فکر مصالح همه کشور و همراه با سایر مسئولان باشد

مقام معظم رهبری با توجه به ساختار نظام جمهوری اسلامی که در آن لازم است که بین قوا و مسئولان هماهنگی و همکاری وجود داشته باشد؛ توصیه می‌کنند که از هر جای کشور که نماینده به مجلس برود، نماینده همه ایران است، نه نماینده آن محل به خصوص که از آنجا انتخاب شده است. لذا باید به فکر مصالح همه کشور باشد^۲ و نماینده ایدئال کسی است که با همکاران خود در دولت، قوه قضائیه و در بخش‌های مختلف، دست به دست هم بدهند و با اتحاد و اتفاق یک کار بزرگ انجام بدهند.^۳

هشتم - ساده‌زیست و به دور از فساد و اشرافی‌گری باشد

یکی از شاخص‌های مهم از نظر رهبر انقلاب که از لوازم حکومت اسلامی به‌شمار می‌آید، پرهیز از فساد و اشرافی‌گری است؛ ایشان از اشرافی‌گری و تجمل‌پرستی به‌عنوان یک آفت بزرگ یاد می‌کنند و وجود این خصلت در مسئولان را عاملی می‌داند که مردم را به سمت اشرافی‌گری و اسراف سوق خواهد داد. در نتیجه مسئولین

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار اقشار مختلف مردم آذربایجان، ۱۳۸۶/۱۱/۲۸.

۲. متن کامل بیانات مقام معظم رهبری در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۷۸/۱۱/۱۳.

۳. بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار گروه کثیری از کارگران و کارآفرینان، ۱۳۸۷/۲/۴.

کشور و نزدیکان و وابستگان آنها باید اهل اسراف و اشرافی‌گری نباشند و ما باید مسئولین کشور را افرادی انتخاب کنیم که مردمی و ساده‌زیست باشند، درد مردم را بدانند و خودشان از درد مردم احساس درد کنند.^۱

۲-۳. پرهیز از بد اخلاقی‌های انتخاباتی

مقام معظم رهبری با اشاره به محوریت اخلاق و ارزش‌های دینی در حکومت اسلامی از مردم می‌خواهد که در عرصه انتخابات ضمن برخورداری از سلايق و نظرات گوناگون، این ارزش‌ها را مورد نظر داشته باشند و از رفتارهایی که برخلاف این شئون است، بپرهیزند؛ چراکه نگاه ما در جمهوری اسلامی به انتخابات به‌عنوان یک آزمایش الهی و واجب شرعی است و مردم باید سعی کنند این حرکت زیبا و عظیم مردمی را با همان نزاهت و طهارت و پاکیزگی‌ای که مطلوب اسلام است، پیش ببرند و اجازه ندهند که فضای انتخاباتی، فضای کدورت شود. هر کدام از نامزدها و طرفدارانشان، برای خودشان تبلیغ کنند؛ اما دوستان و هم‌میهنان و برادرانشان را که احیاناً از نامزد دیگری حمایت می‌کنند، زخم خورده و رنج‌دیده و از خودشان مکدر نکنند.^۲ ایشان به همگان توصیه می‌کنند که تهمت زدن؛ در معرض هتک آبرو قرار دادن در شب‌نامه‌ها، در مطبوعات، در پایگاه‌های اینترنتی چنانچه در بعضی جاها در دنیا معمول است اسرار خانوادگی یکدیگر را برملا می‌کنند، عکس‌های پنهانی از هم

۱. بیانات در جمع مردم استان کردستان در میدان آزادی سنندج، ۱۳۸۸/۲/۲۲.

۲. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار خانواده‌های معظم اسرا و مفقودان جنگ تحمیلی، ۱۳۷۶/۲/۳۱.

می‌گیرند، افشا می‌کنند^۱ و ...، مصلحت نیست. همچنین ایشان مردم را هم انتخابات‌ها و هم به‌طور عمومی توصیه می‌کنند که بیشتر از گذشته به اتحاد اهمیت بدهند و تحمل کردن یکدیگر را یاد بگیرند.^۲

از نظر رهبر انقلاب، این جزء افتخارات کشور ماست که افراد گوناگون با منش‌ها و سلیقه‌های مختلف و شیوه‌های گوناگون کار می‌آیند و یک عده این را می‌پسندند، یک عده دیگری را می‌پسندند اما همه باید مواظب باشند که این علاقمندی‌ها به اصطکاک نینجامد^۳ ایشان در این‌باره می‌فرمایند:

«انتخابات یک عرصه ظهور و بروز وحدت ما، عقلانیت ما، شعور ملی ما می‌تواند قرار بگیرد. بعضی خیال می‌کنند انتخابات، زمزمه‌های انتخابات، فضای انتخاباتی، مایه اختلاف است؛ نه، می‌تواند مایه اتحاد باشد؛ می‌تواند تشجیع‌کننده به سرعت عمل و پیشرفت باشد؛ با رقابت مثبت. این رقابت مثبت به جامعه نشاط می‌بخشد، ما را زنده‌دل می‌کند، روح جوانی را بر جامعه ما حاکم می‌کند. در همین انتخابات اگر بد عمل کنیم، به هم بد بگوییم، با هم کینه‌ورزی کنیم، به یکدیگر تهمت بزنیم، برخلاف قوانین و مقررات رفتار کنیم، می‌تواند وسیله سقوط و ضعف و انحطاط باشد؛ دست خود ماست؛ امتحان الهی است».^۴

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در اجتماع بزرگ مردم یزد، ۱۳۸۶/۱۰/۱۲.

۲. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار مردم استان سمنان، ۱۳۸۵/۸/۱۷.

۳. بیانات در بیستمین سالگرد رحلت امام خمینی (ره)، ۱۳۸۸/۳/۱۴.

۴. بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار کارگزاران نظام در روز عید سعید فطر، ۱۳۸۶/۷/ ۲۱.

۳. توصیه‌هایی به نامزدها

دسته دوم مخاطبان رهبر انقلاب، نامزدهای انتخاباتی هستند؛ ایشان به افراد دارای صلاحیت توصیه می‌کنند که به‌عنوان وظیفه وجدانی و اسلامی و میهنی در هر جای کشور خود را موظف بدانند و نامزد شوند. مردم نیز چنین افرادی را هر جا دیدند، باید از آنها بخواهند که بروند نامزد شوند.^۱ مهمترین و کلیدی‌ترین توصیه ایشان یادآوری ماهیت انتخابات در نظام اسلامی و تفاوت آن با نظام‌های دیگر است: «انتخابات اسلامی این‌گونه است. آنجایی که دعوا بر سر قدرت است، آن‌طوری می‌شود که شما در بعضی از انتخابات دنیا مشاهده می‌کنید؛ هر طرف می‌خواهد قدرت را به حزب و مجموعه خودش منتقل کند صریحاً هم می‌گویند: تلاش می‌کنیم تا به قدرت و مقام برسیم. در منطق اسلامی، قدرت و عزت و آبرو و خوشنامی و امکانات، فقط و فقط برای خدمت به مردم و حرکت دادن خود و جامعه و کشور در راه نظام مقدس اسلامی و رسیدن به آرمان‌های بلندی است که انسان‌ها نیازمند آنند. این مسند، مسابقه برای خدمت و زحمت‌کشی است. اگر این‌طور شد، آنگاه در تبلیغات، در بیان مطالب نسبت به یکدیگر یا نسبت به خود، حدود رعایت خواهد شد.»^۲ علاوه بر این ایشان در طی این سال‌ها و به مناسبت انتخابات‌های مختلف، توصیه‌هایی در رابطه با انتخابات مطرح کرده‌اند که این توصیه‌ها را در محورهای زیر می‌توان ارائه کرد:

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در اجتماع بزرگ مردم قزوین، ۱۳۸۲/۹/۲۵.

۲. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در جمع کثیری از مردم استان گیلان در استادیوم، ۱۳۸۰/۲/۱۱.

۳-۱. برآورده کردن انتظارات مردم

طبیعتاً اولین انتظاری که از نماینده می‌رود، این است که وظایف نمایندگی را به خوبی انجام دهند و در این زمینه انتظارات مردم را برآورده سازند، مقام معظم رهبری این نکته را به نامزدها یادآوری می‌کند کسانی که می‌خواهند به مجلس بروند، باید بدانند که مردم با نمایندگان عقد اخوت نبسته‌اند. مردم از نماینده، کار، ابتکار و مشارکت در طرح‌های مهم و لوایح را توقع دارند. توقع مردم از نمایندگان خود در مجلس و دولت و در هر نقطه‌ای که نماینده‌ای دارند، این است که همه ظرفیت و تلاش خود را به‌کار بگیرند تا بتوانند آنچه را که مورد انتظارشان است، آن را انجام دهند.^۱

۳-۲. عدم وابستگی به صاحبان قدرت و ثروت

مقام معظم رهبری همچنین توصیه می‌کند که: «نامزدهای انتخابات مراقب باشند خود را وامدار ثروتمندان و قدرتمندان و امثال اینها نکنند.^۲ اگر نماینده‌ای بر سر کار آید که قبل از ورود به مجلس، خود را وامدار دیگران کرده و مجبور باشد در مجلس وام آنها را ادا کند؛ نان‌هایی به قرض گرفته باشد و بخواهد به مجلس که رفت، قرض خود را ادا کند؛ به درد نمی‌خورد».^۳

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در صحن جامع رضوی مشهد مقدس، ۱۳۸۳/۱/۲.

۲. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۱۳۸۲/۱۱/۲۴.

۳. بیانات مقام معظم رهبری در خطبه‌های نماز جمعه (۱۹ رمضان ۱۴۱۶)، ۱۳۷۴/۱۱/۲۰.

۳-۳. پرهیز از تبلیغات نادرست، پیش از موعد قانونی و پرهزینه

رهبر معظم انقلاب اسلامی با تفکیک قائل شدن میان تبلیغ اسلامی و تبلیغ رایج غربی، نامزدها را از انجام شیوه‌های نادرست تبلیغ رایج برحذر می‌دارد. ایشان ضمن لازم برشمردن تبلیغ، در رابطه با تبلیغات انتخاباتی سه نکته را به نامزدها توصیه می‌کنند:

نکته اول - درباره شیوه‌های تبلیغ است، ایشان دو شیوه تبلیغات را برمی‌شمارند: «تبلیغ یک معنای صحیح و اسلامی و انسانی دارد و آن رساندن است. بالاخره انسان بایستی حرفی را که در دل دارد و باید به مخاطب مورد نظرش برساند. این هیچ اشکالی هم ندارد؛ یعنی از روش‌های معمولی استفاده کند، مثلاً حرف‌ها و هدف‌هایشان را در روزنامه‌ای بنویسند و در جایی منتشر کنند. حتی به در و دیوار هم بزنند، تا تبلیغ به معنای واقعی آن باشد؛ اما یک معنای تبلیغ که امروز در دنیا رایج است، به معنای غربی تبلیغ است؛ یعنی آن چیزی که در نظام سرمایه‌داری غرب معمول است. تبلیغ در آنجا اصلاً به معنای این نیست که حقیقتی را از جایی به مغزی منتقل کنند؛ بلکه معنایش تحت تأثیر قرار دادن دل‌ها و مغزها با شیوه‌های علمی و روان‌شناسی است. مثلاً فرض کنید یک جا پنجاه قطعه عکس را بغل هم می‌زنند؛ آدم همین‌طور هرچه نگاه می‌کند، طبعاً در ذهنش می‌ماند. این مانع تفکر و تعقل می‌شود. یک وقت است که شما چیزی را به من می‌گویید، روی ذهن من کار می‌کنید، به معنای اینکه ذهن مرا به حقیقتی متوجه کنید. خیلی خوب؛ من هم فکر می‌کنم، اگر دیدم درست است، از شما می‌پذیرم؛ اگر نه، قبول نمی‌کنم. یک وقت هم هست که شما با تکرار تصاویر و کلمات، آنچنان روی من اثر می‌گذارید که مغز من قدرت تجزیه و تحلیل خودش را از دست می‌دهد. گاهی می‌شود

که انسان اصلاً بی‌اختیار تحت تأثیر چنین تبلیغی - همین پروپاگاندا معروف غربی - قرار می‌گیرد و بدون اینکه مغزش کار کند، به آن چیزی که آن تبلیغ‌کننده خواسته، اقدام می‌کند. این قطعاً برخلاف نظر اسلام و برخلاف منطق صحیح انسانی است و ما این را نمی‌پسندیم. متأسفانه در تبلیغات جمعی ما این کارها معمول شده است و این چیزها را از غربی‌ها یاد گرفته‌اند! مقداری از عکس‌های دیوارهای شهر را برداشتند برای من آوردند؛ حقیقتاً برای من چیز مطلوبی نبود و خیلی ناپسند به نظرم رسید.^۱ این تبلیغات ارزشی ندارد. بایستی نگاه کرد، تحقیق کرد، از انسان‌های صالح جستجو و پرس‌وجو کرد.^۲

نکته دوم - درباره هزینه‌های انتخاباتی است: «یکی [دیگر] از کارهایی که بنده - چه در تبلیغات انتخابات مجلس و چه در انتخابات ریاست‌جمهوری - همیشه نگران آن هستم، این است. نه خودشان تبلیغات پُرخرج کنند، نه به طرفدارانشان اجازه دهند. بعضی افراد ممکن است بگویند به ما ربطی ندارد؛ این کار پُرخرج را دیگران می‌کنند. شما بگویید نکنند. احیاناً بعضی افراد هم نتوانند خودشان آن خرج را کنند و مجبور باشند از کسانی بگیرند و خدای نکرده وامدار شوند؟^۳ بنده گمان می‌کنم اگر کسی برای خدا از اسراف در تبلیغات و کارهای ناباب اجتناب کرد، خدای متعال به او کمک خواهد کرد و او را در مقصودی که دارد، موفق خواهد گرداند».^۴

۱. بیانات در جلسه پرسش و پاسخ مدیران مسئول و سردبیران نشریات دانشجویی، ۱۳۷۷/۱۲/۴.

۲. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار کارگزاران حج، ۱۳۷۸/۱۱/۲۶.

۳. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۱۳۸۰/۲/۲۸.

۴. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۱۳۸۲/۱۱/۲۴.

۴-۳. صداقت و پرهیز از وعده‌های غیر عملی

رهبر انقلاب همواره صداقت و پرهیز کردن از حرف‌هایی را که در حیطه اختیارات نامزدها نیست، مورد تأکید قرار می‌دهند و مسئولان را به ارائه اطلاعات درست و آمارهای دقیق به مردم توصیه می‌کنند و یادآوری می‌کنند که اگر نامزدها بخواهند در دل مردم اثر بگذارند، این صداقت، بیشتر در دل مردم اثر می‌گذارد. نامزدها وعده‌هایی که معلوم است نمی‌توانند به آنها عمل کنند، به مردم ندهند و آنچه که در چارچوب قانون اساسی است و امکانات مملکت از امکان آن حکایت می‌کند را به مردم بگویند.^۱

«من با خود نماینده‌های محترم در دوره‌های مختلف وقتی مواجه شدم، به اینها گفتم: آقایان و خانم‌های نماینده! وظیفه نماینده این نیست که وعده عمرانی و فلان پروژه، فلان کار را در منطقه انتخابی خود به مردم بدهد؛ اینها کار اجرایی است، کار دولت است. وظیفه نماینده این است که بتواند قانون مورد نیاز کشور را پیدا کند، آن قانون را جعل کند. وقتی قانون شد - یعنی قاعده‌ای گذاشته می‌شود - دستگاه‌های اجرایی و قضایی مجبورند برطبق قانون عمل کنند و عمل می‌کنند. وعده‌های غیر عملی دادن، وعده‌های بزرگ دادن، اینها ملاک نیست؛ باید مردم توجه کنند؛ گاهی علامت منفی هم هست».^۲

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۱۳۸۰/۲/۲۸.

۲. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در اجتماع بزرگ مردم یزد، ۱۳۸۶/۱۰/۱۲.

۳-۵. تعیین خطوط مرزی با دشمنان

از نگاه مقام معظم رهبری یکی از مواردی که لازم است در انتخابات‌ها به آن توجه شود، تعیین مرز با دشمنان است، ایشان در تبیین ضرورت این موضوع می‌فرماید: اگر مرزبندی‌ها ضعیف و کمرنگ شود، موجب اشتباه مردم می‌شود. مثل مرزهای کشوری که اگر مرزها تضعیف شد، عده‌ای می‌توانند داخل مرز شوند، با قصد خیانت، بدون اینکه شناخته شوند؛ عده‌ای می‌توانند از این مرز خارج شوند با غفلت، بدون اینکه بدانند دارند از مرز خارج می‌شوند.

از نظر ایشان کسانی که این مرزها را در انتخابات رعایت نمی‌کنند، مردم را دچار زحمت و حیرت می‌کنند.^۱ ایشان در این خصوص متذکر می‌شوند که: «دو روز قبل از این بوش، رئیس‌جمهور آمریکا گفت ما از فلان دسته در ایران حمایت می‌کنیم. این ننگ است برای هر کسی که آمریکا بخواهد او را تحت‌الحمایه خود بگیرد. چرا می‌خواهد حمایت کند. کدام نقص در اینها هست که موجب شده است دشمن بخواهد از او حمایت کند. در داخل یک خانواده ممکن است دو تا برادر، یک برادر و خواهر با هم اختلاف داشته باشند. اگر دشمن، دزد، خانی که بیرون خانه است، با یکی از اینها ارتباط برقرار کرد و گفت من طرف تو هستم، آن بایستی به خود بیاید، بگوید من چه غلطی کردم، چه اشتباهی کردم که این دشمن خانوادگی می‌خواهد از من حمایت کند. مردم هم باید حواسشان جمع باشد؛ نگذارید انتخابات بشود ملعبه دست بیگانگان».^۲

۱. بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری، ۱۳۸۹.

۲. دیدار جمعی از اقشار مختلف مردم قم به مناسبت سالروز قیام نوزدهم دی‌ماه، ۱۳۸۶/۱۰/۱۹.

۳-۶. ترجیح مصالح نظام و کشور بر مصالح جناحی و شخصی

یکی از توصیه‌های مهم که نامزدها باید به آن عمل کنند، اولویت‌بندی مصالح و منافع است. رهبر انقلاب همواره نسبت به تقدم منافع نظام، منافع و مصالح کشور بر مصالح حزبی و جناحی و شخصی در انتخابات هشدار می‌دهند.^۱

۳-۷. پرهیز از خدشه‌دار کردن وحدت ملی

بنابر فرمایش آیت‌الله خامنه‌ای انتخابات نباید بهانه‌ای برای از بین بردن وحدت ملی باشد و لذا نامزدها باید این موضوع را در عملکرد انتخاباتی مد نظر داشته باشند:

«در جمهوری اسلامی، انتخاب، انتخاب اصلح است؛ نه رقابت انتخاباتی. این دعوها و رقابت‌ها، متعلق به دمکراسی‌های غربی است که از خدا و دین، هیچ‌چیزی به مشامشان نرسیده است.^۲ [لذا نامزدها] در تبلیغاتشان ... وحدت ملی را خدشه‌دار نکنند. طوری نباشد که به‌خاطر جذب یک دسته یا یک گروه، حرفی بزنند که وحدت ملت خدشه‌دار شود.^۳ من می‌بینم متأسفانه بعضی‌ها با اظهارات خود در برخی از این نوشتجاتی که منتشر می‌شود، سعی می‌کنند فضای نفرت را بر جامعه حاکم کنند. این یکی به جناح چپ بد می‌گوید، آن یکی به جناح راست بد می‌گوید؛ اینها کجا می‌روند؟! کجا می‌روید و چه می‌خواهید؟! چیست این تعبیراتی که ساخته‌اند و غالباً هم اینها را دشمن در دهانشان گذاشته و پرتاب کرده و یک عده آدم غافل - حالا نمی‌گوییم

۱. بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری، ۱۳۸۹.

۲. سخنرانی در دیدار با گروه کثیری از آزادگان و اقشار مختلف مردم در اولین روز، ۱۳۶۹/۷/۱۱.

۳. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۱۳۸۰/۲/۲۸.

مغرض؛ اما بعضیشان هم قطعاً مغرضند - همین‌ها را گرفته‌اند و مرتب لب می‌جنبانند و این حرف‌ها را تکرار می‌کنند؟! چپ و راست چیست؟! این ملت، ملت مسلمان و مؤمن و یکپارچه‌ای است. آحاد این ملت، با هم این انقلاب را به‌وجود آوردند؛ با هم این نظام را حفظ کردند؛ با هم یک خطر بزرگ را در طول هشت سال جنگی که بر ما تحمیل شده بود، دفع کردند. بنابراین ملت باهمند؛ این دیوارکشی‌ها چیست؟! یک عده با نامی در گوشه‌ای، یک عده با نامی دیگر در گوشه دیگری، همین‌طور مردم را تکه تکه می‌کنند»^۱.

نتیجه‌گیری

با توجه به مطالب یاد شده، جمع‌بندی و ارزیابی را می‌توان در قالب چهار محور ارائه کرد:

اولاً - «انتخابات» که از آن با عنوان پیشرفته‌ترین ابزار مشارکت اراده شهروندان در اداره امور سیاسی و اجتماعی یاد می‌شود، در ایران دارای ویژگی‌های منحصر به‌فردی است؛ زیرا ابزار الگوی حکومتی جدیدی به نام «مردم‌سالاری دینی» است که توسط انقلاب اسلامی برای اولین بار به‌وجود آمده و به دنیا عرضه شده و شرکت مردم در انتخابات بیانگر کارآمدی این الگوی حکومتی است و همچنین عامل اصلی حفظ انقلاب از دشمنان آن است.

دوم - علاوه بر عوامل مذکور، عواملی مانند: تقارن مجلس نهم با انتخابات

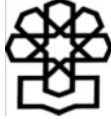
۱. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار کارگزاران حج، ۱۳۷۸/۱۱/۲۶.

ریاست‌جمهوری یازدهم و نقش مجلس آینده در روی کار آمدن دولت جدید، مشخص شدن وزن و جایگاه اجتماعی جریان‌ها موجود در کشور، نخستین انتخابات پس از فتنه سال ۱۳۸۸ و اهمیت بُعد امنیتی آن برای کشور با توجه به تأکیدات رهبر انقلاب، نقش مجلس نهم در پیشبرد مطلوب برنامه پنجم و سند چشم‌انداز و همچنین مسائل بین‌المللی پیش‌رو و تحولات موجود در منطقه، بر اهمیت انتخابات پیش‌رو می‌افزاید.

سوم - خلاصه پیام رهبری درباره انتخابات، توجه همگان به نفس برگزاری یک انتخابات مطلوب و شایسته با حضور حداکثری است که در شأن نظام جمهوری اسلامی بوده و در سایه آن کارآمدی و اقتدار حکومت مردم‌سالاری دینی، به اثبات رسیده و به واسطه آن ضمن تقویت جایگاه مجلس شورای اسلامی، افراد صالح و کارآمد به آن راه پیدا کنند و مجلس مطلوب بتواند اهداف کشور را در بهترین شکل آن محقق نماید.

چهارم - در چنین شرایطی بر مردم، نامزدها و مسئولین کشور لازم است که با در نظر داشتن همه نکات فوق و توصیه‌های رهبر انقلاب، حداکثر توان خود را در انجام این وظایف به‌کار گرفته و انتخابات دوره نهم مجلس شورای اسلامی را به شکل مطلوب برگزار کنند.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۲۲۴۸

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: توصیه‌های مقام معظم رهبری در مورد انتخابات مجلس شورای اسلامی

نام دفتر: مطالعات سیاسی (گروه سیاست داخلی)

تهیه و تدوین: روح‌الله فیض‌اللهی

ناظر علمی: محمدرضا شمس‌ا

متقاضی: معاونت پژوهشی

ویراستار ادبی: فرزاد جعفری

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۹۰/۱۲/۳